

Erythrophobia: elpirulástól való félelem

Az elpirulástól való félelem rendkívül elterjedt. A társadalom minden rétegében találkozhatunk vele, legyen szó gazdagokról, vagy szegényekről, magányosokról vagy azokról, akik a tömeg előtt félnek. Minél erősebb a félelem, annál erősebb a megszállottság, amely pirulás formájában árulkodik a pszichés állapotról. Mindenkinek rossz a lelkiismerete, aki az elpirulástól való félelemtől szenved. A szűz lány valójában szexualitásáról öntudatlanul vall, úgy a felnőtt neurotikus elpirulása a „rajtakapástól” való félelmet tükrözi. Ezek között a személyek között találhatunk súlyosabb parafiláit, szadizmust, nekrofiláit, orális- anális orientációt, kannibalizmust, vámpírizmust, kéjgyilkosságra és nemi erőszakra való hajlamot is. Természetesen az olyan ártalmatlan parafiláik, mint a homoszexualitás és az exhibicionizmus, is megmutatkozhatnak az erythrofobiában.

Az elpirulás félelmétől szenvedő férfiak ügyesen próbálják elrejtetni a kipirosodást. Lebarnulnak a napon, nagy szakállat növesztenek; szívesebben sétálnak sötétben, örülnek, ha esik, és hordhatnak egy nagy esernyőt, ami eltakarja az arcot. Olyan kalapokat választanak, amelyek jócskán leérnek a homlokukon. Beszéd közben kerülnek a szemkontaktust, félénkek és általában zavarban vannak.

Mindezek a betegek arról számolnak be, hogy más miatt nem szoronganak. Láttam tiszteket elpirulni, amikor hivatalos megjelenésük alkalmával főnökük elé álltak, féltek megjelenni előtte; pedig rendkívüli bátorságukért többször kitüntették őket, és akiknek egy pozíció megszerzése is gyerekjáték volt.

A kipirulás nemcsak az arcot érintheti. Átterjedhet a vállakra, a mellre, a kézre. Helyi kipirosodás is előfordulhat. Vannak erythrofobiások, akiknek csak egy vörös folt jelenik meg az arc egy bizonyos részén; másokén két vörös folt, megint másoknak csak a fülük pirul ki.

Különösen kellemetlen a nyak és a mell kipirulás azoknak a hölgyeknek, akiknek a hivatása megköveteli a dekoltázs megjelenítését. Ismertem Európa egyik híres énekesét, akinek a vörösség és a púder ellenére a fellépés pillanatában vörös foltok jelentek meg a mellén. Hiába küzdött ellene, végül fel kellett hagynia a hivatásával. Nem tudta rávenni magát, hogy analízisre járjon. Egy másik betegnek elvörösödött a nyaka, amikor bárkire nézett. Azt javasoltam, hogy mindig viseljen magas blúzt. A beteg így válaszolt:

„De szeretem a nyaknál kivágott blúzokat. Könnyörgöm, doktor úr, ki hordhat magas nyakú blúzt nyáron?”

Úgy tűnik, hogy ez a neurotikus „genitalizálta” azokat a részeket, amelyek elpirultak – Freud kifejezésével élve. Az ember ott pirul ki a legkönnyebben, ahol a bőr érintett része erogén zóna. Sokan a nemi szervükkel azonosítják magukat. Ismerek olyan férfiakat, akik a pénisszel azonosítják magukat, és az erekció hiányát az egész test kényszerfeszítésével kompenzálják. Az impotensek között itt-ott megfigyelhető ez a túlzottan merev azonosulás. Az erythrofobiások az arcot is genitalizálták. Ferenczi azt mondja: „A teljes ego azonosulása az arccal közös emberi tulajdonság. Valószínűnek tartom, hogy a libidinus érzelmek „alulról felfelé” (Freud) eltolódása a szublimációs periódusban (valószínűleg az élenk vaszkuláris beidegzés segítségével) az arc másodlagos genitalizációját okozza, amelynek szexuális szerepe eleinte csak exhibicionista. A test egy részének „genitalizálásán” Freudnál az időszakosan megnövekedett hiperémiát, nedvességgel való telítettséget, duzzadását érti, amihez megfelelő idegszimuláció társul. De az arcnak ezen genitalizálása (amely elkerülhetetlenül az arc szégyenérzetét is magában foglalja) soha nem az egyetlen oka az erythrofobia kialakulásának. Mindig ott van a rossz lelkiismeret, mint markáns tényező.

Hasonló jelenség a kezek és az arc izzadása, amely az izzadástól való kínzó félelmet idézi elő, és az elszenvedőt társadalmilag teljesen használhatatlanná teheti. Az izzadástól való félelem gyakran együtt jár az elpirulástól való félelemmel, ahogy azt a következő eset is mutatja.

115- N.V. úr harminchat éves tüzérkapitány különféle problémákra panaszkodik.

Betegségének egy biztos pontja az, hogy fél attól, hogy felhívja magára a figyelmet, és elpirulva és izzadva nevetségessé teszi magát. Egy példa magyarázza legjobban, hogyan hat ez a félelem. Ha este el kell mennie az apjával egy étterembe, egész nap azzal a gondolattal van elfoglalva: „Be tudok-e lépni elpirulás nélkül?” Ez a gondolat reggeltől estig gyötri, és alig hagy teret más gondolatnak. Aztán ólomlábakon vánszorogva az idő, míg el nem érkezik a rettegett óra. Az apja megy előre, neki követnie kell. Ez nagyon zavarja. Hány ember lesz ott? Megbámulják, és esetleg nevetnek rajta? Még mielőtt belépne a helyre a szíve úgy dobog, mintha ki akarna szakadni a mellkasából. Legszívesebben visszafordulna.

De azt mondta magának: „Gyere! Meg kell mutatnod, hogy férfi vagy! Húsz csatán mentél keresztül. Hat kitüntetésed van. (Egyenruhában soha nem olyan rossz. Sok az olyan férfi, aki retteg a nyílt terektől, de egyenruhában nem fél. Az egyenruha elveszi az öntudatot.) Szóval hajrá! Belép. Gyomrából forró érzés száll fel a fejéig, felforr a vére. Minden pórusból kitör a verejték. A feje felforrósodik és vörös lesz. A keze izzad. Még szerencse, hogy rajta van a kesztyű, ha valakivel kezet kell fognia. Végre túljut az előételen és a köszöntések kínján, és

leül az asztalhoz. Izzadságban fürdik, az inge vizes. Ezt persze észreveszik. Az egyik asztaltárs megkérdezi, miért olyan ideges. Valami kifogást dadog. Végül az állapot fokozatosan elmúlik és a gyermekes viselkedés miatti düh lép a helyébe.

Ennek a szorongásának a gyökere a rossz lelkiismerete. Már gyerekkora óta maszturbált. Hét éves korában ötéves nővérével kezdett játszani. Ezt a játékot később is folytatták. Tizenöt évesen közösült vele először. Az esküvője előtt – tizenkilenc éves volt – még egyszer odament hozzá az ágyba, és elbúcsúzott tőle. Kétszer volt aktus. Ezen túlmenően különféle – igen sok – bűncselekmények terhelik a lelkiismeretét. Pénzt lopott az anyjától – akkor tizenhat éves volt – ,ami szorongásos erekciót és orgazmust okozott neki. (Nyilván az anyával való incest fantáziája.) Többször is betört anélkül, hogy bármit is lopott volna, egyszerűen azért, hogy előidézze a szorongás által kiváltódó vágyott orgazmusát. Az analízis azt mutatja, hogy ezek a tiltott cselekmények a kéjgyilkosság helyettesítő cselekményei.

Minden oka megvan attól tartani, hogy átlátják. Úgy tesz, mintha megtudták volna.

Ez az eset fényt vet a szorongás megjelenésének mechanizmusára. Nem igaz, hogy a libidó pszichés segítség nélkül szorongássá alakul át, ahogy Freud tanította. Csak a sajátos – minden esetben tudattalan – fantázia hozza létre az orgazmust. A háziját be nem fejező iskolás, akinek orgazmusa van, a munka során volt valami fantáziája, amelyben egy meghatározott szexuális tárgy foglalkoztatta, amelyet el akart érni. A neurotikus számára minden színjátékká, szimbólummá válik.

Sokkal egyszerűbb az erytrophóbia következő esete: -

116. sz.- I.L.-né. harminckét éves, nincs örökletes baja, azt mondja, soha nem volt pszichés problémája sem. Három éve kezdődtek a tünetek, mert elpirult, és az első alkalom óta minden eseménynél elpirul. Még a gondolattól is, hogy elpirulhat, elpirul. Boldog házasságban él egy köztisztviselővel álló férfival, és kijelenti, hogy házasságában lelki és testi kielégülést talál. Aláveti magát az analízisnek, hogy megszabaduljon az életét megkeserítő szörnyű erytrophobiától.

Arra kérem, számoljon be arról, hogyan kezdődtek a bajok. A következőket mondja: Két hölgy látogatta meg. Épp izgalmas beszélgetést folytattak, amikor az egyik hölgy mesélt neki egy semleges esetet, és ekkor váratlanul elpirult.

Beszámolna a részletekről? Mi volt a kérdéses esemény? „A férjem jogász, és egy arisztokrata, körünk leggazdagabb emberének a képviselője volt. Ennek a hölgynek a férje vette el tőle a posztot. A hölgy pedig azt mondta, hogy a férjét közjegyzőként felmentették a katonai szolgálat

alól. Szegény férjemre gondoltam, akit most hívtak be, és most aktív szolgálatban volt. Vértörő lettem. Tényleg nem akartam, hogy a másik két nő lássa, hogy aggódom. Meghívtam őket, és nagyon kedves voltam velük. És nem veszítettem el a nyugalمامat ettől függetlenül. Csak vörös leszek.,,

Itt tisztán látjuk az összefüggést az elfojtott düh és az elpirulás között. Úgy tűnik, a vereség miatti szégyen is közrejátszott; egy harmadik tényező is, amint azt mindjárt bemutatom. Zsidó nő, és egy keresztény városban él, ahol csak a keresztény családok veszik körül. *"Az ember nem vállalhat közösséget a zsidókkal."* mondja. A két hölgy keresztény volt.

A második elpirulási eset megerősítette a feltételezésemet. Beszélgetett egy úriemberrel a cionizmusról, nagyon izgalmas beszélgetést folytattak, és hirtelen vértörő lett. Elmagyaráztam neki, hogy mindig is szégyellte magát a cionisták előtt, mert folyamatosan tagadta zsidó származását. Csak keresztény társadalommal keveredett, és erre magánéletében nagyon büszke volt, és megvetéssel nézett társaira, akik felvállalták a vallásukat.

„Nyilvánvalóan szégyellte magát a cionista jelenlétében, mert tagadta zsidó származását. Mindkét esetben a keresztényekkel szembeni kisebbségi érzéssel van összefüggésben az elpirulás. Nagyon büszke, öntudatos nő vagy, és nem bírod ezt az érzést.”

Jóvá akarta tenni, rámcáfolni, és beszámolt egy esetről, amihez a zsidókérdésnek semmi köze. Gyakran meg kellett látogatnia egy magas pozícióban lévő hölgyet, születése szerint egy francia nőt. Ez hetente többször előfordult. Mindig találnia kellett valamit, amiről beszélhetnek. Így egyszer egy olyan esetről mesélt, amikor lenyűgözte egy fiatal férfi elegáns viselkedése. Azt mondta: *„A férfi biztosan Párizsból származik, mert olyan jól tudja, hogyan kell viselkedni.”* Nagyon jó megjelenésű is volt. Megtudta, hogy azt hitték, hogy Párizsban nevelkedett. Ahogy ezt elmesélte, dühösen elpirult.

Meg kellett értetni vele, hogy a fiatalember beleszeretett, amit ő hevesen tagad. Egyetlen férfi sem szerethet bele első látásra. Először meg kell ismernie a lelkét és az elméjét.

Megtudjuk, hogy nagyon visszafogott, és férje kívánságára fogta vissza élénk temperamentumát. Férje szereti a nyugalmat és a kifinomultságot. Alkalmazkodnia kell az ő ízléséhez. Elmagyarázom neki, hogy minden kényszernek végtére valamilyen neurotikus tünetben kell megnyilvánulnia.

Másnap nagy izgalommal jön hozzám. Azt mondja, egész éjjel nem aludt. *„Rossz úton járok. Lehetetlen dolgot képelek. Azt hiszem, a fiatalember belém szeretett.”* Arra jött rá, hogy tisztességén, büszkeségén csorba esett, ami nagyon gyakran elpirulásban nyilvánul meg. Bevallja, hogy mindig is nagyon ambiciózus volt, és mindig is az első akart lenni.

Fokozatosan fény derül a házasság árnyoldalaira is. Férje szenvedélyesen szereti, ő a legjobb férj, házassága a lehető legboldogabb, de mindenben a maga feje után megy. Amikor bármit mond férjének, ő erre azt mondja: „Maradj csendben, gyermekem! De-„ és akkor éppen az ellenkezőjét bizonyítja neki. A gyerekek oktatásában és a házban mindennek úgy kell lennie, ahogy ő akarja. A társaságban az a legrosszabb ahogy pillantásaival üldözi és kritizálja, így lehetetlen, hogy nyugodt lehessen. Lányként öntörvényű volt, és mindenki dicsérte viselkedésének nyugalmit, határozottságát.

Most mindig remeg, hogy vajon jót tett-e, félve a férje kritikáitól, amiket kiolvas a tekintetéből. Megszokta a nagyvárost, és szenvedett attól a helytől, ahol most laknia kellett. Nehezen szokott hozzá. A hiányt csak a gyerekek és a velük kapcsolatos feladatok tudták részben pótolni.

Az analízis nagy ellenállásba ütközik. Késik. Rosszul van, fáj a feje. Nem fogja beismerni, hogy mi zajlik benne. A harag, amitől folyamatosan szenved, egyre nyilvánvalóbbá válik. Azt mondja, sok hónapot töltött egy szanatóriumban. Szívneurózisban, szorongásos rohamban szenvedett. A férje nagyon kedves volt, és szó nélkül visszavonult, hogy ő jól legyen.

De boldogtalan a házasságában. Lerombolta az önbecsülését. Mindig kitarthat, hogy minden apró sajátossága zsidó. Nem felejtette el ezeket a megaláztatásokat, és szeretne bosszút állni.

Néhány éve elnyomásban van. A vágyak kielégülésre szomjaznak. Más férfit keres. A háborúnak meg kellett volna szabadítania férjétől. Mindeközben persze határozottan támogatta, hogy mentesítsék a szolgálat alól. Remegett a gondolattól, hogy esetleg be kell vonulnia a hadseregbe. De nem történt másként. A keresztények mindenhol azt mondogatták: „A zsidók, amikor csak tehetik, kilépnek belőle.” Aztán a férje önszántából csatlakozott. Akkor nem tudta visszatartani a haragot, az aktív szolgálati időszaka szörnyű volt számára. Titokban arra vágyott, hogy a férfi halála által szabaduljon; kívül pedig az életéért remegett.

A zsidókomplexus többféleképpen is kialakult benne. Ráadásul ott az a tény, hogy nagyon oda van a fiatal férfiért, aki zsidó, és Párizsban élt. Ezt a titkot még maga előtt is meg akarja őrizni, és eközben elárulja az egész világnak. Pirulása elárulja, amit a szája elfed.

Itt megszakítja az analízist. Az ezt követő tapasztalatairól nem hallottam semmit.

Valószínűleg az eritrofóbiája mélyebb eredetű. Az analízis már az elején kimutatta, hogy a rossz lelkiismeretről van szó.

Az elpirulástól és az izzadástól való félelem a pszichoterapeuta legnehezebb és leghálátlanabb feladatai közé tartozik. A hipnózis többnyire teljesen sikertelen; az analízis ellenben nagy diadalokkal büszkélkedhet. Mégis láttam olyan betegeket, akik hiába kértek segítséget több pszichológustól, de nem találtak. Ez azt mutatja, hogy gyakran mélyebben vannak a problémák.

Ha ezek a betegek nem gyógyulnak meg, elzárkóznak az emberekkel való találkozástól. Különcökké, visszahúzódókká válnak, a magányra ítélik magukat, vagy *bezárkóznak egy szobába, és csak éjszaka suhannak át az utcákon, mint titkos bűnözők*. Sok titokzatos öngyilkosság vezethető vissza az elpirulástól való félelmre. Csak az analitikus pszichológus ismeri a betegek kínjait. Az, hogy van egy kis örömkomponense, mélyen el van rejtve. Ritka esetekben az eritrofóbia az ellenkezőjévé, szégyentelenséggé alakul át. Ez az a furcsa módszer, amellyel egy ismerősöm hölgy megszabadult ettől a bajtól.

Egyszer azt mondta nekem, elég szellemesen: „Egyelőre az egyetlen dolog, amit el tudok pirulni, az az, hogy nem tudok semmitől elpirulni.”

Dadogás, lámpaláz. A fóbiák általános képe

A szorongásos hisztéria egyik leggyakoribb formája a dadogás, a beszéd-től való félelem. Eredetileg csak az attól való félelem, hogy a beszédünkkel elárulunk valami titkot. Ekkor a félelem átkerül magára a beszédre. Az emberek ebben az esetben attól tartanak, hogy nem tudnak csendben, megszakítás nélkül beszélni. Számos példát tanulmányoztam ezekre a neurózisokra, és mindig ugyanarra a következtetésre jutottam: a dadogás olyan pszichés árulás, mint a nyelvbotlás vagy elírás. A szótagok és a szavak közé öntudatlan komplexus kerül. A belső ellenállások hatalmukba kerítik a beszéd szabad folyását, nem pedig magát az artikulálást, a lélegzethiányt, a hangzást stb.

A neurózis mindig gyermekkorban kezdődik, többnyire tiszta szorongásos neurózisként. A gyermeknek van valami rejtegetni valója (Lásd a „Gyermekek szorongása és idegessége” című fejezetet.) Ha a dadogás felnőtteknél jelentkezik, az mindig elfojtott érzelmekről szól. Az öntudatlan ellenállások hozzák létre a dadogást, ami pedig a dadogástól való tudatos félelmet hozza létre.

A dadogás kezdetét nagyon találóan írja le J. Barth (Liebman nyomán) (New Views of Stuttering, Stammering, Elustering and Deaf-and Dumbness. Wiener Klinische Rundschau, 1904). A gyermek időnként dadogni kezd. (Többnyire – tehetjük hozzá – ha kapcsolatba került a nemiségével.) Mások aztán elkezdik kigúnyolni a gyereket: „hibáztatják és kinevetik, szidják és megfenyegetik, megverik és ez a legrosszabb dolog, mert a jövőt tárják ily módon fel előtte. Környezetének ezen viselkedése révén a dadogók félnek a legjobban a beszéd-től, az önkéntelenül koordinálatlan, eleinte gyenge mozdulatokat is a félelem jelentősen felerősíti. A

beszéd egyre rosszabb lesz; általában a szülők kezdik el a gyakoroltatást. A dadogva mondott szavakat meg kell ismétetni és állandó gyakorlásra készítetik őket. Így a dadogót mesterségesen ráállítják bizonyos hangoktól való félelemre. Míg eddig minden rendellenes légzési és beszédmozdulat csendes, önkéntelen volt, most már az akaratlagosság is bekerül a képbe. A dadogás középpontja a beszéd-től való félelem. Míg eddig minden rendellenes légzési és beszédmozdulat csendes, önkéntelen volt, most már az akaratlagos mozgások is elkezdődnek. A dadogás középpontja a beszéd-től való félelem. Ez a pszichés impotencia esete, ahol a félelem, mint gátló gondolat, ellenőrzése alá vonja a funkció automatikus lefolyását.

Részletesen elemeztünk a foglalkozási dadogás két nagyszerű példáját (a rabbit és a papot). Vannak még kisebb-nagyobb elemzéseink, amelyek azt igazolják, hogy a jövőben csak a pszichoanalízis lehet a dadogás terápiája.

Csengettek. Buzgón imádkozott, és gyűlölt mindent, ami ekkora zajt csapott. Ellentétes érzelmei anyjával szemben a büntetésben nyilvánultak meg, ami más emberekkel kapcsolatban is jelentkezett, így gyűlölködőnek és értéktelennek tűnt önmaga számára. Ezek a hangok egyben örök figyelmeztetésként is felidéztek az anyja műtete alatti ellenséges gondolatait. Nyilvánvalóan a gondolat mindenhatóságába vetett titkos hit is (vö. a rabbi és a pap esete). /Korábbi könyvrészletre utal/

No.135 – Egy tizenkét éves fiú hirtelen dadogni kezdett. Néhány nap múlva a kétségbeesett anyja a gondjaimra bízta. Arra jutottam, hogy a fiúnak egy idősebb fiú mutatta meg, hogyan kell maszturbálni. Egész addig nem volt titka az anyja előtt. Amikor elé állt és mondani akart valamit, azt hitte, az anyja észrevesz rajta valamit és nem tudott beszélni. Véleményünk szerint azt mondhatjuk: A komplexusa rátelepedett a beszédére, és megzavarta ennek a funkciónak a normális menetét.

Megnyugtattam a fiút, és azt mondtam neki, hogy az anyja nem fogja megbüntetni; hogy csak az igazat kell mondania, és abba kell hagynia az önkielégítést; hogy még gyerek és abban a korban az ilyen izgalmak ártalmasak lehetnek. A fiú bevallotta az anyjának, és azonnal abbahagyta a dadogást.

Ezzel az üggyel kapcsolatban szeretném leszögezni, hogy egyáltalán nem vagyok egyedül ezzel az állásponttal. Míg az általunk dadogásnak nevezett betegségek hátterében sokáig idegi okokat sejtettek, sőt műtétet is javasoltak, addig az utóbbi időben egyre szaporodnak azok a vélemények, amelyek a dadogást tiszta neurózisnak nyilvánítják.

Itt csak Denhard jun (das Stottern eine Psychose) könyvére utalnék.

Lényeges, hogy a dadogók csak akkor dadognak, ha idegenek előtt kell beszélniük. Ha egyedül vannak, olyan gyorsan beszélnek vagy olvasnak, mint bárki más. Dr. E. Trömer (Wiener Klin. ther. Wochenschrift, 1905, 8. sz.) a dadogást neurózisnak tekinti, amely nem a csendesség Denhard értelmében (szorongásos neurózis), hanem rögeszmés neurózis. Nem foglalkozik pszichoanalízisükkel, de számos olyan esetet közöl, amelyekben minden gyakorlás nélkül hipnózissal gyógyult a beteg, és néha ez az egyetlen gyógymód.

Igaz, ő maga is elismeri, hogy módszerével igen gyakoriak a visszaesések; ez abból fakadhat, hogy a megszállottság természete nincs pontosan megmagyarázva, mivel a hipnózisnak nincs értéke ilyen értelemben egy sikeres pszichoanalízishez viszonyítva. El kell távolítani azokat a tudattalan gondolatokat, amelyek a dadogást megszállottsággá teszik. Gutzmann is („Zur Behandlung des Stotterns. Therapeutische Monatsh, 1909, okt.) és különösen „Über die Behandlung d. Neurosen der Stimme und Sprache” Med. klinika, 1909, 20. sz.), aki szerint a dadogás neurózisnak számít, hajaz Forel a hipnózis ellen és Ziehen kijelentésére: „A fiatalkori dadogás hipnotikus kezelését a vele járó hátrányok miatt egyszerűen huncutságnak tartom.” Gutzmann egy meggyőzősi gyógymódot hirdet Dubois és Dejérine érzésében. Ezen kívül minden emésztési zavar kezelését is javasolja. Romberg már 1851-ben leírta egy dadogás esetét, amelyet szerekkal és szigorú diétával gyógyítottak. Ilyen esetekben az orvos javaslata a legerősebb orvosság. Az ilyen gyógymódok nem adnak biztonságot a visszaesések ellen. Csak a pszichoanalízis és le a baj mélyéig, keresi meg a gyökerét. Több ilyen esetem is volt már, amit egy pszichoanalitikus kezelés teljesen meggyógyított. Azt mondtam magamnak: Ha pszichológiailag akarom megmagyarázni a dadogást, akkor figyelembe veszem azokat az eseteket, amikor a normális emberek a hétköznapi életben dadognak. És mik ezek az esetek? Ha valaki nem őszinte, ha zavarban van, dadog. A vádlott dadog, ha védekeznie kell, és hiányzik az ártatlanság önbizalma. A szerető dadog, amikor felkérést tesz, és nem biztos, hogy nem utasítják vissza. Freud azt mondja, hogy amikor zavart dadogás és dadogás van, a belső konfliktust elárulja a beszéd akadályozottsága.

No. 136- Egy másik esetben, amikor egy tízéves fiú alkalmankénti dadogása és elpirulása jelentkezett, ismét azt az okot tulajdonítottam neki, hogy a fiú önkielégítést végzett, és attól tartott, hogy ez a bűn kiolvasható a szeméből. Ezt onnan tudtam, hogy amint észrevétlenül gondolta magát, gyakran a tükörbe nézett és hosszan nézte a szemét, és egyszer meglepő kérdést tett fel ezzel kapcsolatban. Így hát lazán átvezettem a beszélgetést az önkielégítéshez, és azt mondom, milyen jó lenne, ha az orvosnak bármi eszköze lenne felismerni. Téves volt az az elképzelés, hogy a szemben lévő kék gyűrűk a szexuális aktivitásról árulkodnak, mivel sok olyan

betegség volt, ahol ugyanazok a gyűrűk fordulnak elő. Hogy mennyire helyesen sejtettem a betegség okát – akár a diagnosztizáló ösztönéből, akár szerencsés véletlenből –, azt az a tény is bizonyítja, hogy másnapról a fiú már nem dadogott. Az a félelem, hogy az ember maszturbációja látható a szemében, zavarba ejtette, ami a dadogásban nyilvánult meg.

Ugyanígy magyarázhatók azok az esetek, amelyekről Denhard mesél, például egy kereskedőről, aki nem tudta kimondani a „kőolaj” szót, noha foglalkozott vele. A „kőolaj” szó elemzése – akár csak a mi rabbinknál – számos elfojtott gondolatot eredményezne, amelyek asszociatív módon kapcsolódnak hozzá, és megszállottságból fakadnak.

137. sz. – A harmadik eset, amikor lehetőségem volt egy olyan urat kezelni, aki nem tudott A-val kiejteni szavakat, különösen, ha két „A” betű fordult elő. Egy olyan szó kiejtése, mint a szürkehályog (cataracta), nagy erőfeszítésébe került, és nehezebbé esett, hogy beszédében ezeket a szavakat használja. Egyszer megtörtént vele társaságban, hogy papa helyett azt mondta, hogy popo. Azóta teljesen kerülte azokat a szavakat, amelyekben A előfordult. A pszichoanalízis kimutatta, hogy a popo a papa-nak nagyon jelentős volt, mert a papa szóban a két A'a (a gyermek jelentése szerint A-a bécsi ürüléknek felel meg) öntudatlanul rákényszerítette magát. A férfi szexuális perverzításban szenved, koprofil, és minden libidója szorosan összefügg a katolói fantáziákkal. Ez az oka annak, hogy nem tudta kiejteni a cataracta szót. Amikor elmondtam neki a dadogásának okát, a megszállottság egyszerre elmúlt, és másnap már szabadon és folyékonyan tudta használni az A-s szavakat.

Az utóbbi időben feleslegesnek, sőt károsnak is tartom a dadogás gyakorlati segítséggel végzett hivatalos terápiáját, mert még inkább a dadogásra irányítja a beteg figyelmét; de szerintem egyedül hipnózissal sem lehet sikeres a gyógyulás. Az egyetlen helyes út az analízis, amellyel az ember enyhe esetben gyakran meglepően rövid idő alatt eléri a célt.

A régóta fennálló esetekben a pszichoterápiát a szokásos gyakorlati módszerekkel kell kombinálni.

Sajnos nem tudom itt felvázolni egy dadogó teljes terápiáját. Ehhez egy egész könyvre lenne szükség, akár csak a pszichés impotenciához. Csak egy rövid példát emelek ki az analízisből.

No.138.- Mr.B.Z; negyvenkét éves mérnök, súlyos szorongásos hisztériában szenved, hallucinációkkal és különféle rögeszmékkel. A legnagyobb baja azonban az, hogy bizonyos fontos alkalmakkor dadogni kezd. Már ötödikes fiúként elkezdett dadogni. Időnként előfordul, hogy enyhül. De aztán a nagy izgalom ismét dadogásra készíti. Dadog minden ilyen alkalommal. Amikor egyedül van, halkan, szabadon és folyékonyan beszél anélkül, hogy megtorpanna. Fiúként kezdett dadogni, miután egy koitusz közben meglátta a szakácsot, aki után kémkedett.

A pszichoanalízis szabad asszociáció mentén zajlott. Csak azokat a szavakat emelem ki, amelyeknél dadogni kezdett. Aztán egy ilyen szóval asszociációs sorozatot kapok. Vegyünk egy egyszerű példát – a szlavóniai szót. A szavak asszociálva: Szlavónok-Sátán-Marybridge- Durchmann- Szatén-Madrigál- Szilur formáció- Sóbánya – Slatina- Salve- Elias- Slavinsky _Bird Slamek- Veronal- Lamiae- Securus.

Mindezek a szavak bensőséges jelentőséggel bírnak elfojtott komplexusai számára. Sátán = félrevezette a gonosz. Marybridge= van egy szeretője, akit Marynek hívnak, és miatta rengeteget szenvedett. Durchmann= egy ember, aki tönkretette magát a vasútépítésben (az ő esete). Szatén = szatén alsószoknyát vett Marynek, most selyemköpenyeket követel. Madrigal= elment vele megnézni a „Mikado”-t, ahol madrigált énekeltek. A lamiák olyan szellemek, akik áldozatuk vérért szívják. ebben az esetben Mary. A többi szónak intim kapcsolata van, amit itt nem részletezhetek. Röviden: a férfinak jó oka volt rá, hogy megbotránkozzon a Szlavónia szóban. Ez a szó olyan szorosán kapcsolódott a legkellemetlenebb komplexusokhoz, hogy szükségszerűen ellenállást váltott ki a kimondása.

A Marybridge szó a vallási komplexumra mutat; ezen a hídon van egy Madonna, akinél az elesett lányok menedéket találnak. (Sok ártatlan lányt tett tönkre.) Lamiae bűnözői és szadista komplexusára mutat. Elfajtott vérszomjas gondolatokkal küszködik. Végül egyértelmű jele van a maszturbációnak, akinek fantáziájában minden tiltott érzélem keveredik.

Hasonlóképpen az összes többi dadogó szó a szabad asszociáció módszerével magyarázható. Mindig vannak belső ellenállások, elfojtott komplexusok, amelyekbe a férfi belebotlik. A fiatalkori dadogásának ugyanez volt az oka.

Az öntudatlan, elfojtott vágyak viszonylag rövid időn belül (nyolc hét) napvilágra kerültek. A beteg abbahagyta a dadogást.

Az orvosi véleménykülönbség miatt ennek a rendkívül érdekes esetnek a részleteit nem lehet nyilvánosságra hozni. Itt sajnos csak utalásokat tudok adni. De ezek az utalások elegendőek

lehetnek a módszer nagyjából bemutatásához, és felfedezhetünk olyan belső ellenállásokat, amelyek ellentétesek a szólásszabadsággal.

Nem csak a szexuális konfliktusok okoznak dadogást. Minden bizonnyal ők játsszák a főszerepet, mert minden dadogásnál az ember azt tapasztalja, hogy a szája erogén zónát jelent, hogy balekok, ínycsepek, csókfanatikusok. (Erotizálták a beszédet, nemi szervet csináltak a szájból.) De a bűnözői komplexusok is dadogást okoznak, így arra a véleményre juthatunk, hogy a dadogás oka a rossz lelkiismeret. A betegség középpontjában mindig a mentális árulástól való félelem áll. Gyakran több motívum egyesül, és betegségeket idéz elő, amint azt a következő eset mutatja:

No. 140.– T. W. úr – a minisztérium huszonkilenc éves tisztviselője – a dadogás figyelemre méltó esetét produkálja. Csak a férfiakkal való kommunikációban dadog, míg a nőkkel, akiknek az elbűvölése a specialitása, nagyon meggyőző tud lenni anélkül, hogy a legkisebb akadállyal is küzdenie kéne. Két évig rof. W., és sokáig logopédus, Dr. F. kezelte. Gyakorlatilag eredménytelenül. Az analízis erős homoszexuális tendenciát fed fel, amely minden férfi közelében zavart dadogásként ölt testet. Ráadásul minden tekintetben perverz volt. Tizenötödik évében szexuális kapcsolatot létesített a nővérével, de csak azért adta fel, mert ő nem volt hajlandó folytatni. De gondolatai még mindig körülötte keringenek. Féltékeny, és gyakran veszekszik vele, mert későn jön haza, vagy kacérkodik a barátaival. Őszintén bevallja, hogy incesztuális gondolatai vannak anyjával kapcsolatban, és cinikusan azt mondja, hogy az állatoknál az ilyen érintkezést nem tekintik természetellenesnek.

Szabadgondolkodónak nevezi magát, de ahogy az analízis is mutatja, valójában ortodox. Sőt, van hajlama a kleptomániára. A kis lopásokat átszellemülten, erekció kíséretében követik el. Gyors és teljes gyógyulás három hónapos analízis után. Megnősül. Az analízis hatása hat évig fennmarad egyetlen visszaesés nélkül.

A zürichi Laubi melegen támogatja a dadogás analitikus kezelését. („Über den Wert der Psychoanalyse für Ethologie und Therapie des Stotterns und verwandter Sprachstörungen.” Centralb. f. Psychoanalyse, Vol. IV.) A szuggesztív módszerek és terápiás gyakorlat előkészítésének tekinti.

Fröschels, a neves bécsi beszédspecialista is munkáiban a dadogás pszichikus genezisének és kezelésének képviseli. (Über die Behandlung des Stotterns” Centralb.f. Psychoanalyse, Vol.)

Laubi állítása, miszerint Frank volt az első, aki a dadogást „pszichokatarzisznak” vetette alá, téves. A dadogás, mint szorongásos neurózis részletes bemutatása analitikai sikereim mellett

megjelenik a Szorongásos állapotok első kiadásában (1910). Érdekes hozzászólások találhatók a munkákban: Eder, London: Stuttering a psycho.aneurosis (int. Z. f. ärzzth. P. A.) Vol.. I, C. H. Bluemel; a dadogás pszichológiája (New York, 1914). A. Liebman; A „Die psychische Behandlung der Sprachstörungen” (O. Coblentz, Berlin, 1914) szuggesziót, beszédmodot és gyakorlatokat ajánl. V. O. Mabel (Lancet No. 5008) ugyanezt a kombinációt támogatja. Titius: „Ein Beitrag zur Kasuistik des Stotters” (Allg. Ztschr. f. Psychiatr.) az érzelmekben mentálisan érintett személyeknél a dadogás eltűnését látta.Sajnos nem mestere a modern analitikus technikának, és diagnózisaiban soha nem jut túl a kezdeteken. Hopfner személyes közleménye szerint fontosnak tartja a bűnözői komplexumok feltárását.

Az analitikuson kívül minden más módszert feleslegesnek tartok. A dadogás terápiája hamarosan kizárólagos analitikus lesz.A következő eset elemzéséből csak egy töredéket közlök, amely egy érdekes rögeszmés esetet tartalmaz:

141. sz.- Egy dadogó fiú, akit az elmúlt évben kezeltem, azt mondta nekem, hogy nem dadogott, amikor az orrára tette a kezét. A jobb mutatóujját az ornyergére nyomta, és mindjárt tudott folyékonyan és tisztán beszélni. Ez a fiú megrögzött maszturbáló volt. Titkos félelme az volt, hogy valamikor talán kitör belőle, vagy talán észreveszi, hogy önkielégítést végzett. Az apja egyszer azt mondta neki, hogy mindig tartsa a kezét az ágyon kívül. Úgy tűnt tehát, hogy az apja fél a maszturbációtól. Na most mit fejezett ki ezzel a szimbolikus cselekedettel? Ha zsebében lenne a keze, maszturbálhatna. A kezét az orrára téve demonstrálta az egész világnak: Na, nézzétek, nem maszturbálok, a kezem nincs is a zsebemben, hanem az orromon. Így ez az orr a hímvessző szimbóluma volt, és ezzel a megszállott tettel mindannyiszor elfedte a titkát. Ugyanezen fiú notórius hazudozó volt. Egy nap mesélt nekem egy hosszú történetet, amelyről azonnal tudtam, hogy kitalált. Rögtön megkérdezem, miért hazudott. Úgy védekezik, hogy „nem tud segíteni? Hirtelen rámtör és akkor hazudnom kell.” Tegnap minden ok nélkül hazudott az apjának. A tanár megbetegedett, és elment az iskolából. Amikor hazaért, azt mondta az apjának, hogy szünet van, előbb hazaért, mert az iskola véget ért. Arra a kérdésre, hogy örül-e a szünetnek azt felelte: „Igen, nagyon boldog voltam.”

„Igazából örült, hogy a tanár megbetegedett, és nem szerette volna ezt a méltatlan kívánságot apjával közölni. De azt is szerette volna, amint az analízisből kiderült, hogy az apja megbetegedjen. Ez mélyebbre megy, mint a korábbi konfliktusok, és felment az alól, hogy megmondjam ennek a kívánságnak az indítékait. De ez csak az egyik indítéka volt ennek a hazugságnak. A másik az volt, hogy próbára akarta tenni az apját. Azt szerette volna tudni,

hogy az apja tényleg mindent tud-e, különösen azt, hogy az apja elmondja-e, elmondhatja-e bárkinek, hogy önkielégítést végzett.”

Ennek a fiúnak kellemetlen élményei voltak. Dadogás miatt kezelte egy szakember, aki azt olvasta a könyvemben, hogy a dadogás összefügg a maszturbációval és az elfojtott szexuális vágyakkal. Miután a fiút kezelésre átadták és egyedül volt vele, tesztelte az elméletet, és fürkészően az arcába nézve így szólt: „Maszturbálsz!” Természetesen ez volt a legrosszabb, amit tehetett. Mert ez a fiú valójában attól a félelemtől szenvedett, hogy mindenki észreveheti, hogy maszturbál. Éppen ettől a félelemtől volt zavarban és dadogott a társaságban, anyja előtt, apja előtt – egyszóval mindenki előtt, miközben amikor egyedül volt, mint minden dadogó, folyékonyan tudott beszélni. Ezzel pedig a szakember megerősítette abban a hitében, hogy első pillantásra felismerhető titkos „bűne”. Mindenkinek megmutatta a megszállott cselekedetével (a kéz az orrán), hogy nem maszturbál. Mindezt tőle tanultam. Most miért hazudott? Mint hazugsággal, annyi mindent elmondott neki a lelki életéről, amit előttem senki sem sejtett benne. Ez a hazudozás öntudatlan „elfojtott” indíttatásból történt, ezért megszállott jellegű volt.

Szinte felfoghatatlan, hogy ebben az intelligens fiúban milyen sokféle bűnözői gondolat tombolt. Apja hatása alatt állt, akitől egyszerre félt, akit egyszerre szeretett és ugyanakkor gyűlölt. Tele volt erotikus fantáziákkal. Így bevallotta, hogy biztosan nőgyógyász lesz, orvos, mert akkor lehetősége lesz minden nőt meztelenül látni – ez érdekes adalék egy korábbi fejezethez, a foglalkozásválasztás kapcsán. Számtalan vérfertőző álma volt, amiben édesanyja és három nővére nagy szerepet játszottak. Bűnözői fantáziái is voltak.

Ugyanakkor vallásos volt, és tele volt büntudattal. Éppen ebben az évben menekült a hitetlenség elől, és többször is megkérdőjelezte, hogy van-e Isten. Rágalmazta, hogy próbára tegye. Hamis vallomást tett, és úgy hazudott Istennek, mint nekem és az apjának. És ez a rossz lelkiismeret elárulta magát a dadogásban, amely különösen a tanítóknál, az apánál fordult elő.

A siker nem volt azonnali, amint az oly gyakran tapasztalható a pszichoanalitikus terápiáknál. Néhány hónapos analízis után megtörtént, és mára már húsz éve tart.

A tisztviselők között igen gyakran találkozhatunk a parapathia sajátos formájával. Nem bírják, hogy bárki átnézhet rajtuk, miközben írnak. Míg általában hibátlanul írnak, a kéz remegni kezd, ha valaki rájuk néz. Elvörösödnek és nagyon izgatottak lesznek. Az írás remegővé, karaktertelenné, homályossá válik. Előfordulnak elcsúszások, ezekben az esetekben súlyos elfojtások történtek. Az a tény, hogy a grafológusok az írásból kiolvassák a személyiséget és még sok mást, az az alapja, hogy félnek attól, hogy az írással elárulják magukat. Ha ez a remegés csak egy bizonyos személynél jelentkezik, akkor erotikus attitűdre lehet következtetni.

No.143.- Egy tizenkilenc éves lány azt hiszi, hogy a cég vezetője figyeli, ahogy ír. Az összes fent említett tünetet mutatja. Az analízis azt mutatja, hogy anélkül, hogy be akarná vallani önmagának, szerelmes a cég vezetőjébe.

144. sz.- Egy harmincnégy éves kormánytisztviselő nem hagyja a kollégájának az irodában, hogy megnézze, mit ír. Főleg, ha ráhajol és enyhén megérinti, egész testében remegni kezd, kipirosodik és szédül, és hideg verejték lesz homlokán. Az analízis erős homoszexuális hajlamot mutat e kollégával szemben.

Ahogy a dadogásnál, úgy a lámpaláznál is nehéz dolga van az orvosnak, hogy az általános idegesség ilyen esetekben élesen különbséget tegyen jellemének természetes hajlama és a neurózis között; és ez minden esetben csak pszichoanalitikus vizsgálattal lehetséges. Láttam a lámpaláz legrosszabb eseteit önkielégítőknél, akik már gyermekkorukban is szenvednek a nyilvánosságtól való félelemtől. Attól tartanak, hogy az emberek felfedezhetik bennük a „tettüket”, kerülik a nyilvánosságot, és elpirulnak, ha társasággal találkoznak. Sok ember, aki az elpirulástól való félelemtől szenved, maszturbáló. Ahogy a szorongásos neurotikusok is gyakran szenvednek lámpaláztól. Már többször felhívtam a figyelmet minden túlzottan félénk személy bűnözői magatartására.

Hihetetlen, hogy még a tapasztalt művészek is rendszeresen félnek, szenvednek nyilvános fellépések előtt. A legtöbben csak egy pillanat erejéig – amíg úgy érzik, hogy kapcsolatban vannak a nyilvánossággal. De hogy számos amatőr ilyen módon súlyosan, azaz maradandóan megsérül, azt sem a szülők, sem a pedagógusok nem tudják. És még az orvosok is túl kevés figyelmet szentelnek ezeknek az eseteknek. Ez idáig keveset publikáltak a szorongás-affektusok organikus kísérőiről. Néha megfigyeltem a szívverés gyorsulását és 160-as pulzust (akut tágulás!). Más orvosok is hasonló megfigyeléseket tettek, különösen a versengő

diákoknál. Biztosnak tűnik, hogy az ilyen szorongásos állapotok ismétlődése a szív szervi elváltozásához vezet. Egyetlen akut táglulás talán sérülés nélkül is elviselhető. Többszöri megismétlődés esetén minden bizonnyal maradandó változások következnek be a szív falaiban és billentyűiben. Az orvosoknak ezért gondoskodniuk kell arról, hogy a szülők megakadályozzák a szorongó gyermekek nyilvános szereplését. A hírhedt nyilvános szereplési kényszernek már sok áldozata volt. És a későbbi pedagógiai reformerek számára van fenntartva, hogy teljesen eltöröljék az értelmetlen vizsgarendszert, és helyette a tanár támogató jelenlétét hangsúlyozzák.

A főbiák hatalmas birodalmában tett vándorlásunk végéhez érünk. (Néhány állomáson igaz, hogy csak egy rövidke látogatást tudunk tenni.) Marad a különböző főbiák rövid áttekintése és a néhány szóban tett kísérlet azok jellemzésére.

Természetesen nem volt hiány a főbiák osztályozására tett kísérletekből. Ezt felesleges feladatnak tartom. Ha valaki pontosan ismeri egy főbia mechanizmusát, képes lesz felismerni a különböző főbiákat, mint egy és ugyanazon betegség változatait.

Janet megkülönbözteti:

1- Les phobies des fontions és les les phobies des action. Ezek közé tartozik a bizonyos mozdulatoktól való félelem, amelyek fájdalmat okozhatnak, mint például Möbins jól ismert „akinesia algera”-ja: félelem a mozgástól, járástól, futástól, ugrálástól, üléstől való félelem (akathisis), amelyről Janet elragadó esetet mesél el.

2- Félelem tárgyaktól. Félelem a késektől, villáktól, hegyes műtárgyaktól, csekkektől, ékszerektől, portól, baktériumoktól, mérgező tárgyaktól, verdigristól, szifilisztől. Ezeknek a főbiáknak a nagy részét csak a munka utolsó kötetében tárgyaljuk a kényszerneurózis leírása kapcsán.

3- Félelem helyzetektől, fontos képviselőjükkel, a nyílt terektől való félelemmel. Ezekhez tartozó csoportként a les phobies des situayions sociales, mint az erythrophobia, félelem a gyülekezésektől, színházaktól, tanúsítványoktól stb.

Nem hagyjuk, hogy ez a besorolás visszatartsen bennünket, és megkötések nélkül folytatjuk a legfontosabb főbiák megvitatását.

Csak megemlítem, hogy a fóbának és az ideges megszállottságnak nincs tárgya. A félelem legérdekesebb eseteit a kényszerneurozis kapcsán tárgyaljuk.

Sajátosságként említem: az esőtől való félelem; félelem az iskolától és minden, az iskolával kapcsolatos tárgytól, félelem a barométertől, félelem a pszichikustól, félelem az őről, félelem a gyerekektől, félelem attól, hogy valami akarata ellenére rákényszerítik őket hipnózisban, félelem attól, hogy elárulja magát álmában és hülyeségeket beszél, félelem a saját gondolatoktól, félelem a régi könyvektől, félelem az új ruháktól és új cipőktől, félelem attól, hogy elveszít valamit, félelem az igazságtalan vádaktól, félelem a zsarolástól, félelem a gumiabroncsoktól, félelem az autóktól, félelem a rossz szagtól. Ez csak néhány példa az én tapasztalataimból, ami eszembe jut.

A leggyakoribb fobia az agorafobia, a nyílt terektől való félelem. Részletesen elemeztünk néhány példát erre a fobiára. A szökni vágyó banki tisztviselő, a bűnbeeséstől féltő nő valószínűleg bevésődött olvasóim emlékébe. Minden topofóbiás nő fél a saját gyengeségétől. A zárt terektől való félelem (claustro-fobia) megfelel a bezárástól való infantilis félelemnek, valamint a másik személlyel való egyedül maradáستól való félelemnek. A rossz lelkiismerettel rendelkezők, az érzékeny hólyagúak, akik minden pillanatban ki akarnak lépni, szenvedni fognak a fobia ezen formájától. A hirtelen szükséglettől való félelem esetei (hasmenés és vizelet sürgőssége) átmeneteket eredményeznek. Ismerek olyan beteget, akik a leghosszabb utat is megteszik mindenféle probléma nélkül, ha a kocsiban van illemhely, de akik szorongva elkerülik a helyi vasutat, mert szükség esetén tehetetlenek. Az egyedülléttől való félelmet (monofobia) mutatta az a hölgy, akinek a férje annyira impotens volt, hogy attól tartott, hűtlennek kell lennie hozzá. Azoknak, akik nem tudnak egyedül lenni, örre van szükségük, aki megvédi őket saját rossz gondolataiktól. Az éjszakai félelem (niktofobia) azért érthető, mert ezek a betegek (főleg nők) félnek a kígyóktól, varangyoktól, egerektől, a betörőktől, az ágy alá bújó tolvajoktól is. Lehet, hogy egy férfi lesben áll rájuk, és így tovább. Az elmondottak után mindenki számára világosnak kell lennie, hogy a megrögzött infantilis félelemről van szó, az elfojtott szexuális vágyakról, amelyek félelemmé alakulnak át. Az éjszaka az erotika és a bűnözés területe. A Beard által említett részeg emberektől való félelem a tapasztalatok szerint egy részeg férfi gyermekkori traumájára vezethető vissza. Egy másik tényező: a részeg ember nem ismer gátlásokat.

Az énekesnő és a rendőr ügyében szóba került a magasságtól való félelem az esés fájdalmas gondolatával. Úgy tűnt, védekező neurózissal kellett megküzdenünk, hogy elnyomjuk az egykor örömmel átélt szexuális izgalmat a hintázásban, oldalazásban, lökdösődésben, mászásban. A bűnbe, a mélységbe és a bűnbeeséstől való félelmet is figyelembe kell venni.

Egyetlen főbiában sem feledkezhetünk meg a bűnügyi alapról.

Az emberektől való félelem (akár antropofóbia, akár eritrofóbia formájában) attól az érzéstől, hogy észrevehetik a kipirulást, vázoltuk az énekes és a szerelő esetében.

Üzlettől való félelem. Az egyes emberek által tapasztalt szorongás az üzletben kezdődik. Ennek az aggodalomnak a leple alatt olyan bűnözői elképzelések rejtőznek, mint a betörés, rablás, gyilkosság és szexuális fantáziák. A mennydörgéstől és a fénytől való félelem (sziderofóbia) szintén infantilis élményekre vezethető vissza. Zivatar idején az anyja a szívéhez szorítja a rémült gyermeket, amibe az élvezet és a rettegés keveredik. Vannak, akik erősen erotikussá válnak egy viharban. (Casanova a *Memories* című művében leírja, hogyan győzte le egy gyönyörű, de prúd ember ellenállását.) Ezekkel az erotikus motívumokkal párosul a megtorlástól való félelem. A villám ősi szexszimbólum és egyben fegyver az Úr kezében. A zivatartól való félelem minden más főbiánál elárulja, hogy a vallási hatások jelentős szerepet játszanak a neurózis mechanizmusában. A lezuhanástól való félelem (staszofóbia) ugyanazzal a motivációval bír, mint a magasságtól való félelem, és átvitt értelemben a bűnbeeséstől való félelemként is értelmezhető. A vasúti vonatoktól való félelem szinte a leggyakoribb fóbia, és a bűnöző gyökere (a szorongás bűnözői vágyának megfordítása) mellett szorosan összefügg a tengeri betegséggel, a víztől való félelemmel és a hajózástól való félelemmel stb. (ritmikus remegés). Lehet, hogy ez a klausztrofóbia rejtett formája. Ez általában a vasúti balesettől való félelem formáját ölti, mint egy rokont irányító gonosz vágyért való büntetés. Az a személy, aki valamilyen balesetet kíván neki riválisának, könnyen a vasúti szorongás martalékává válik.

Az állatoktól való félelem (zoofóbia) és a kígyóktól, varangyoktól, patkányoktól, macskáktól, kutyáktól, madaraktól és lovaktól való félelem a szexuális állati szimbolikának, de a szodomikus ösztönnek is köszönhető, amely szélesebb körben elterjedt, mint általában feltételezik. De olyan is akad, aki a lovaktól való félelemtől szenved, már kisfiúként megszokta, hogy naponta apja térdén lovagoljon, ami mindig nagy örömet okozott neki.

A szennyeződéstől való félelem (mizofóbia), a kórokozóktól és fertőzésektől való félelem (bacilofóbia), és az énhöz kapcsolódik. szemrehányás, amiért önkielégítéssel és vérfertőző fantáziával beszennyezte magát. Az ebbe a kategóriába tartozó betegek gyakran kóros

mosakodási kényszert mutatnak (lásd az énekesnő esetét). A kosztól való félelem a piszok szeretetének megfordításának eredménye (mizofília!). A Lyssaphobie az én esetemben a veszett kutya infantilis fantáziájának megfordítása volt. Ennek a páciensnek volt a legkifejezettebb kannibál ösztöne, és álmaiban egy vérfarkast (Leukantropophagia) jelenített meg. A kannibál és nekrofil ösztönök óriási szerepet játszanak a főbiákban, amelyek jelentőségét még csak most kezdjük felismerni. A szifilidofóbia az erkölcsi szennyeződéstől való félelem, leginkább a vérfertőzéstől. Az incesztus komplexet a szifilisz komplex helyettesíti. A XX. fejezetben részletesen elemzett fiatal házasságos nő tanulságos esete a topofóbia, a hipochondria, valamilyen meghatározott betegségtől való félelem szemléltetését nyújtja a szorongás-hisztéria, kényszer-neurózis vagy szorongás speciális formájaként. - neurózis. És hogy a lista teljes legyen, meg kell említenünk a pantofóbiát, a mindentől és mindentől való félelmet. Ez abban áll, hogy az elfojtott szexuális anyagot átadják a mentális horizonton belüli összes tárgyra.

A rovaroktól való félelem (félelem a bolháktól, poloskáktól, tetvektől, legyekről, méhektől, darazsaktól). És bizonyos zajoktól vagy személyektől való félelem.

Germanicus nem tudta elviselni a kakaskukorékolás hangját.

A nagy háború a szorongás figyelemre méltó formáiért felelős. Utalok a szegénységtől való félelemre, a pusztulástól való félelemre, az ellenséges inváziótól való félelemre, a repülőktől való félelemre stb. A szegénységtől való félelem az érzelmek csapdájának bizonyult. Félelem volt a szerelem nélkülözésétől, és a szeretet nélküli haláltól. A szegénységtől való félelem invázióknak bizonyult, a repülőgépektől való félelem stb. Az éhezéstől való félelem mindenféle táplálék-neurózishoz, beteges, kielégíthetetlen éhséghez vezet, amit általában szereleméhségnek is lehetne értelmezni. Az ellenséges inváziótól való félelem sok nőben a megsértés vágyának álcája volt.

Külön figyelmet érdemel a katonák szorongásos hisztériája. Egy szellemes tudós egyszer „megkövült szorongásnak” nevezte a Basedow-t. Ez a leírás még inkább alkalmazható a háborús remegőkre. Más elemzésekkel ellentétben szinte soha nem találtam szexuális összetevőt a hisztéria ilyen osztályának. Mint már említettük, mindig az önfenntartás és a katonai kötelesség közötti fizikai konfliktusról van szó. Valójában a háborús hisztériával kapcsolatos tapasztalataim meggyőztek arról, hogy a hisztéria monoszexuális etiológiája nem támasztható alá. Egy hadikórház hatalmas anyagából folyamatosan világos bizonyítékokat találtam: minden háborús hisztéria pszichogén gyökerét. Mindezek a betegségek parapatiasak voltak.

Láttuk továbbá, hogy a foglalkozás-neurózisok is parapathiák, amelyekben az elfojtott szexualitást a szakmába viszik. Mégis a foglalkozásnak kell elnyomnia a szexualitást. De az elfojtott anyag összekeveredik az elnyomó erővel. Számtalan fóbia kötődik a foglalkozáshoz. A zongoraművész, aki fél, hogy összetörik, a hegedűs, aki fél, hogy izzad a keze, a beszélő, aki retteg a leállástól, az orvos, aki fél a túllépéstől, a maximális közelség, az ügyvéd, aki fél a törvény rossz paragrafusának használatától, az igazgató, aki nem érzi egyenrangúnak a pozícióját, és fél a kollégái gúnyolódásától – ez csak néhány véletlenszerűen vett példa. Mindenkor létrehozza a neurózis saját meghatározott formáit. A szorongás-hisztéria és kényszer-neurózis csak akkor gyógyítható, ha a legmélyebb pszichés okot feltárják. Minden fóbia egy büntetés, amelyet a büntudat szab ki.